

ЗЕЛЕНИЙ Володимир Іванович

професор кафедри соціально-гуманітарних та правового дисциплін факультету забезпечення державної безпеки Київського інституту Національної гвардії України кандидат педагогічних наук, професор

ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ДО РОБОТИ З ОСОБОВИМ СКЛАДОМ

Незважаючи на заходи, що вживаються командуванням Національної гвардії України (далі – НГУ), у частинах та підрозділах продовжують мати місце випадки девіантної поведінки, порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями та застосування до них нестатутних засобів впливу.

Актуальність питання полягає в тому, що воно торкається негативних проблем військового середовища, розв'язання яких дасть змогу значно підняти ефективність роботи у військових колективах щодо попередження нестатутних взаємовідносин, адекватного використання сучасних індивідуально-групових методів впливу на підлеглих та підвищити рівень дисциплінованості військовослужбовців НГУ.

Робота з особовим складом в підрозділі та частині проводиться офіцерами з різними категоріями підлеглих, а в сучасних умовах якісні характеристики військовослужбовців, які проходять службу, значно змінилися і не завжди у кращий бік. Поруч з патріотично налаштованими, достатньо розвиненими, вмотивованими військовослужбовцями є такі, що мають недоліки у фізичному розвитку і здоров'ї, не зовсім високий соціокультурний статус та ін. Але підлеглих не обирають і з усіма категоріями особового складу, в будь-яких умовах, працюють офіцери НГУ.

Наявність визначеної проблеми вимагає якісної підготовки майбутніх офіцерів-гвардійців до роботи з особовим складом в умовах вищого військового навчального закладу. В його стінах кожний курсант готується навчати та виховувати підлеглих, передавати їм свої знання і досвід. Вивчення структурних елементів теорії та педагогічної характеристики процесу підготовки майбутніх офіцерів до роботи з особовим складом показало, що цей цілісний і відносно самостійний процес вищої військової школи характеризується достатньо складним внутрішнім змістом і різноманітним зовнішнього прояву. Він включає єдиний комплекс явищ і процесів, взаємозалежних між собою і взаємообумовлених як зовнішніми так і внутрішніми факторами, зв'язками і відносинами.

Негативні явища, що виникли в даний час у суспільстві, військових формуваннях України здійснюють вплив на підготовку майбутніх офіцерів до

підходу до навчання і виховання підлеглих і необхідністю морально-емоційної основи в практичній педагогічній діяльності та ін.

Аналіз основних протиріч допомагає глибше зрозуміти специфіку процесу підготовки майбутніх офіцерів до роботи з особовим складом, об'єктивні причини його розвитку і саморозвитку, багатогранний характер і можливості прояву.

Однак, крім розглянутих вище протиріч, мають місце різні труднощі. Їх розгляд має певне значення для розвитку теорії та вдосконалення практики підготовки майбутніх офіцерів до роботи з особовим складом. Особисті спостереження, спілкування з науково-педагогічними працівниками та курсантами дозволили виокремити такі з них: соціально-педагогічні, особистісні (психологічні), навчально-побутові, фізіологічні.

Визначені протиріччя і труднощі дозволили виявити основні педагогічні умови вдосконалення підготовки курсантів до роботи з особовим складом, а саме: підвищення якості підготовки науково-педагогічних працівників і командирів курсантських підрозділів; формування у курсантів свідомого ставлення до того, що пізнається в процесі навчання; розвиток активності курсантів у процесі підготовки до роботи з особовим складом; цілеспрямоване вивчення передового педагогічного досвіду офіцерів у військах; активізація педагогічного самовдосконалення курсантів та офіцерів; посилення ролі соціально-гуманітарних та правових дисциплін у освітньому процесі.

Таким чином, у процесі підготовки курсантів до роботи з особовим складом важливим є формування особистості майбутнього офіцера як військового педагога, яка розвивається під час подолання педагогічних та особистісних протиріч і труднощів на основі оволодіння курсантами педагогічними знаннями, навичками та уміннями у спеціально створених педагогічних умовах.

Список використаних джерел:

1. Васищев В. С. «Розвиток загальнопедагогічної культури майбутніх офіцерів у процесі професійної підготовки у військовому вищому навчальному закладі дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Полтава, 2021. 235 с.
2. Галімов А. В. Етапи організаційно-педагогічного забезпечення процесу підготовки майбутніх офіцерів до виховної роботи з особовим складом. Збірник наукових праць «Педагогічні науки». 2004. Випуск 36. С. 150–155.
3. Петренко В. М. Методика виховної роботи у військових підрозділах : підручник. Суми : Сумський державний університет, 2016. 475 с.